

Barselona Tıp Fakültesi Karaciğer Ünitesi Ziyareti

Dr.Hilal Ünalmiş Duda
TKCV Yönetim Kurulu Üyesi

ELPA (“European Liver Patients Association”; Avrupa Karaciğer Hastaları Birliği) toplantıları içindeki bir etkinliğimiz de ELPA danışma kurulu üyeleri olarak, toplantının yapıldığı şehirdeki önemli tıp merkezlerinde konuk olup incelemeler yapmaktır. Bu bağlamda 3 Aralık 2019 günü Barselona üniversitesi Tıp Fakültesi karaciğer ünitesi başkanı Prof. Dr. Pere Ginès’in konuğu olduk. Prof. Ginès, dünya çapında tanınan, karaciğer konusundaki çalışmaları ile takdir kazanmış bir bilim insanı. Bizi önce fakültede gezdirdiler daha sonra da konferans salonunda karaciğer çalışmaları ve hasta-sağlık ekibi ilişkisi üzerine sunum yapıldı.

Prof. Ginès bir gün önce toplantımızda bize sunum yaptığı için kendisi ile tanışmıştık. Fakülte ziyaretimizde ise Prof.Ginès’in ekibinden iki doktor bizleri de iki gruba ayırdılar ve üniversiteyi tanıtmaya başladılar. Önce ana binanın ilk giriş avlusundayız. Bir öğrenci kalabalığı var. İsteğe bağlı olarak grip aşısı olduklarını öğreniyoruz. Noel yakın olduğu için merdivenlerin başında süslenmiş bir çam ağacı ile büyük bir Katalonya bayrağı bizi karşılayanlar arasında yer almıştı..

Kos adasından gelen Hipokrat fidesi

Bir kapıdan bahçeye çıkıyoruz. İstanbul Üniversitesi mezunu olan ve Yıldız Teknik Üniversitesinde yıllarca çalışmış biri olarak bizim bahçelerimizin daha büyük ve güzel olduğunu çok rahat söyleyebilirim. Ama burası tıp fakültesi ve bahçede Hipokrat’ın bir büstü ve çok önem verdikleri bir çınar ağacı fidesi var. Bizi gezdiren doktor, milattan önce Hipokrat’ın Kos’taki tıp okulunda öğrencilerine ders anlatırken altında oturduğu çınar ağacının bir dalının hükümetler kanalı ile fakültelerine gönderildiğini anlatıyor ve bu fideye çok önem veriyorlar. Hipokrat ağacı diye anlatıyorlar, aslında orijinal adının “*Plantanus Orientalis*” olduğunu bildiğim bir Çınar ağacından gelen fide... MÖ 460 yılından kalma olduğu iddia edilen bu ağacın Kos’da korunduğunu ve dallarının dünyadaki bazı tıp fakültelerine hediye edildiğini biliyorum. Sadece Barselona Tıp Fakültesi’ne gönderilmiş değil. Neyse onlar bu minik ağaç ile mutlular ve bir plakete de fidenin Kos’tan Hipokrat’ın altında ders anlattığı ağaçtan geldiğini yazmışlar. Tabii fotoğraf çekiyoruz.

Avrupa’nın en büyük Karaciğer Ünitesi

Tıp Fakültesi’nin Karaciğer Ünitesi’ni bütün detayları ile dinledik ve gezdik. Prof. Ginès, gerçekten dünyanın en tanınmış başarılı karaciğer uzmanlarından ve çok mütevazı, samimi, sıcak bir bilim adamı... Bu ünite Avrupa’nın en büyük karaciğer ünitesiymiş, dünyanın da sayılı karaciğer ünitelerinden biriymiş. Son derece

sakin. Doktor, hemşire ve teknik sağlık ekibinden bilgi alıyoruz. Ortada hiç koşturan, bağırıp çağırın refakatçı, hasta yakını görmedim.

Konferans salonunda ilk sunumu Prof. Ginès yapıyor. Verdiği bilgilere göre birimleri; 2 büyük koğuş, 18 yatak, 14 yoğun bakım yatağı, ayakta tedavi için ayrıca 16 yatak, ayakta tedavi için geniş bir poliklinik, kateterizasyon laboratuvarı, endoskopi ünitesi ile hizmet veriyor. Ayrıca bir araştırma laboratuvarı bulunuyor ve bu laboratuvarında viral hepatit, karaciğer hastalıkları mekanizması, karaciğer transplantasyonu, karaciğer onkolojisi, portal hipertansiyon, otoimmün karaciğer hastalıkları konularında araştırmalar yürüyor. 22 öğretim üyesi, yaklaşık 150 kişilik de hemşire, araştırmacı, yönetici, teknik personelden oluşan bir ekip çalışıyor. Latin Amerika ülkeleri başta olmak üzere çeşitli ülkelerden kısa süreli araştırmacılar da aralarına katılıyor. Burada

ortak dil olarak İspanyolca’nın önem kazandığını farkına varıyorum. Her yıl ortalama 25.000 hastaya bakıyorlar, 600 hepatik ven kateterizasyonu yapıyorlar. 1988 yılından beri karaciğer transplantasyonu yapıyorlar. Karaciğer transplantasyonu geçiren hastaların sağlıklı yaşama oranları ise şöyle: 1 yılın sonunda % 95’i, 5 yılın sonunda ise % 80’i sağlıklı yaşama devam ediyor. Prof. Dr. Ginès ayrıca, ekipteki öğretim üyelerinin EASL ve AASLD klinik kılavuzlar (“*guidelines*”) üyeleri olduklarını da övünerek açıkladı. Bütün bu çalışmaların yanında eğitim hizmetlerini de aksatmadan sürdürüyorlar...

Hemşirelerin rolü

Birimin hemşirelik hizmetleri sorumlularından da hasta-hasta yakınını bilgilendirme ve tedavi sürecinde birlikte hareket edebilmeyi geliştirmek için neler yaptıklarını dinledik. Hastanın kendi hastalığı hakkında bilgi sahibi olması ve aynı şekilde yakınlarının destek olabilmek için bilgilendirilmesi çok önemseniyor. Örneğin NAFLD (*“Non-Alcoholic Fatty Liver Disease; Alkol dışı yağlı karaciğer hastalığı”*) ve NASH (*“Non-Alcoholic SteatoHepatitis; Alkol dışı karaciğer yağlanması ve iltihabı”*) tedavisinde hastanın egzersizlerin ve diyetin önemi konusunda eğitimi ve hasta yakınlarının da desteğinin yararı anlatılıyor. Bunun için yaşam tarzının değişikliği, özel Akdeniz tipi diyet uygulanması ve düzenli spor egzersizleri önem kazanıyor. *Nuria Fabrelas* ve *Marta Cervera Carbanell*'in yaptıkları sunumlar da ilgi çekiciydi. *Nuria Fabrelas* hemşirelik hizmetleri sorumlusu ve eğitmeni... ELPA üyeleri olan bizler sosyal açıdan hasta tarafında çalışmalar yürüttüğümüz için ilgi ile dinledik. *“LiverScreen”* ve *“LiverHope”* projelerinin içeriğini de anlattılar. *Marta Cervera Carbanell*'in sunduğu *“İlk temel bakımda NAFLD hastalığında hemşirelerin rolü”* başlıklı sunum gerçekten bu hastalıkta hemşirelerin hasta ve hasta yakınını etkilemesi, bilgilendirmesi, iletişim içinde olması, güven sağlamasının önemini hissettirdi. Dört yıldır yürüttükleri bu 2 projeden sonra 2 yeni projeden

de söz ettiler. Hepatik Ensefalopati Programı ve Stigma Projesi. Bu arada Stigma Projesi ELPA ile birlikte yürütüleceği için Avrupa çapında bir anket çalışması ile başladı ve ben de Türkiye bölümü için soruların Türkçe'ye çevrilmesi görevini üstlendim, hemen de tamamladım.

Aile Fotoğrafı ve imzalı kitap

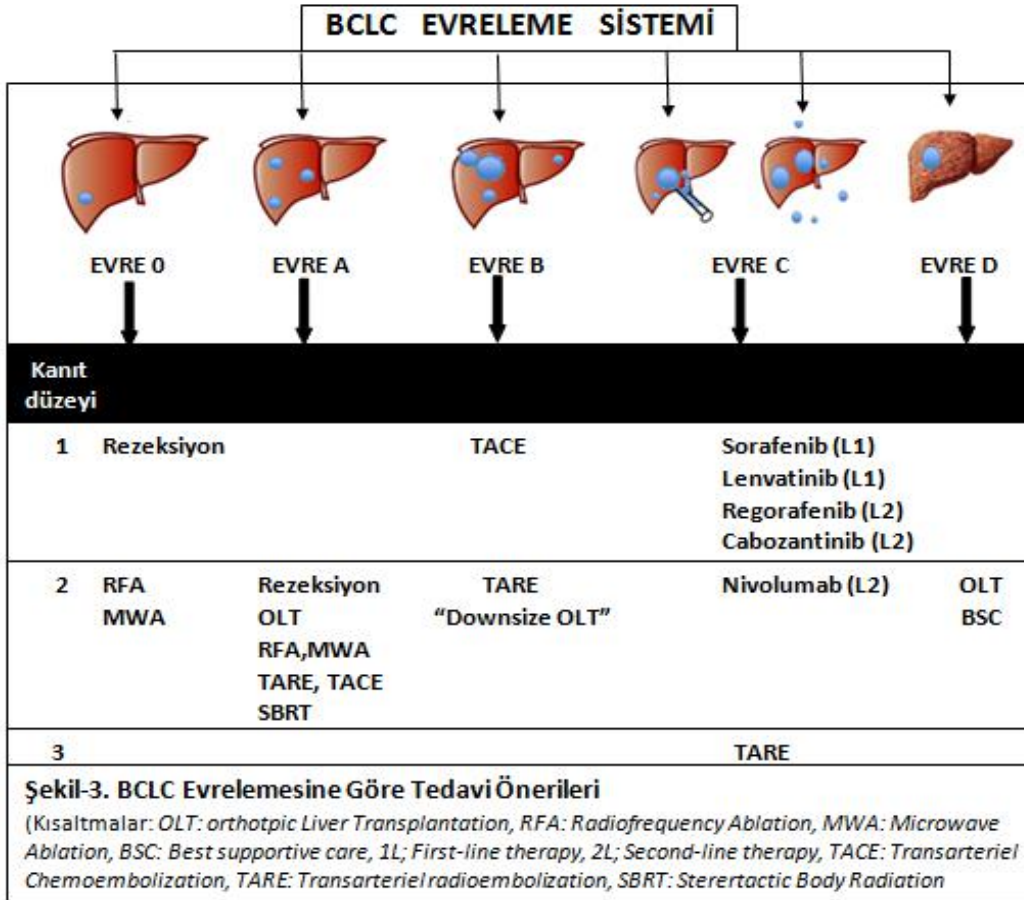
Sunumlardan sonra Katalonya Bayrağı önünde merdivenlerde bir toplu aile fotoğrafı çektirdik. Bu arada Prof. Dr. Ginès'in yakasında da Katalonya bağımsızlık rozetinden gördüğümü söylemeliyim. Prof. Dr. Ginès, bize hastane ile ilgili bazı yayınlar hediye etti, hatta hastalara dağıtılan bir kitabı imzalayarak verdi. Yine girişte bulunan bazı broşürlerden aldım. Bir tanesinin üzerinde eski dönemlere ait bir illüstrasyon vardı ve orada anlatılanın ne olduğunu merak etmiştim. Ne yazık ki İspanyolca ya da Katalanca bilmiyorum. İstanbul'a dönünce yazılanları çevirerek anlamaya çalıştım. *“No hiha llits”* yazan bir tabela ve kapıda hasta olduğu belli bir adam... Bu söz *“Yatak yok”* demekmiş ama günümüzde artık belediye hastanelerinde hiçbir hastaya bu söz söylenmiyormuş. Biz ELPA üyeleri için verimli, ufuk açıcı bir ziyaret yapmış olduk. Prof. Dr. Ginès'e ve ekibine teşekkür ederim. Ben de gözlemlerimi Türk Karaciğer Vakfı Karaciğerim Dergisi aracılığı ile sizlerle ve kamuoyu ile paylaşmak istedim.

Prof.Dr. Pere Gines, ekibinden bir grup ve ELPA üyeleri Barselona Karaciğer Kliniğinde

Barselona Karaciğer Kliniğinin Geliştirdiği Bütün Dünyada Kabul Gören ve En çok Kullanılan Karaciğer Kanseri Evreleme Sistemi ve Günümüzdeki Tedavi Seçenekleri.